

שלום-עליכם והקומדיה של ההתפוררות
יום ב' 18:00-20:00

מטרות הקורס: הקולות המדברים בסיפוריו של שלום-עליכם מדווחים על עולם הנקרע מבית ומבחוץ. במהלך הקורס נדון בקו-התפר המפריד בין ה"מה" ל"איך" של המסופר; בין תבניות סגורות וצורות מיושנות לבין עצם החיים התוססים; בין נשים אכולות זעם וגברים מרחפים באוויר; בין יהודים ובין נוצרים; בין פה ובין שם.

דרישות: מומלץ שהסטודנטים ירכשו את שני הספרים הבאים ב"צומת ספרים":
שלום עליכם, **מבחר סיפורים**, סדרת "עם הספר", 2008 [א] 35 ש"ח.
טביה החולב (השלם), תרגום: דן מירון (י"ם: כתר 2009) [ב] 89 ש"ח.

אלו **ספרי חובה**. עותקים נוספים מצויים במחלקת השמורים בספריית האוניברסיטה. כמו כן, עותקים של המקורות המשניים, חוץ מאלו המצויינים בכוכבית, שתקבלו בדוא"ל.

המטלה הסופית בקורס תהיה מבחן "אמריקאי". השאלות יימסרו לכם בשיעור האחרון.

1 במרץ בין שלום רבינוביץ ושלום-עליכם

. ציון על מצבת קברי (1908) – ברקוביץ' [א]

*דן מירון, "שלום עליכם: מסיכה ונוכחות", *שלום עליכם: מסות משולבות* (מסדה, 1970), עמ' 15-53.
*חנא שְׁמֶרוֹק, *שלום עליכם: מדריך לחייו וליצירתו* (ת"א: הקיבוץ המאוחד, 1980).

8 במרץ קללות, פתגמים ואיגרות

מענה לשון של אם חורגת (1916) – בני מר, *דווקא גל'* 6 (2009): 28-31.
לונדון (1892) – אהרני [א]

* Robert A. Rothstein, "Gender in Epistolary Discourse: Sholem-Aleykhem's Menakhem-Mendl and Sheyne-Shyendl," MS

15 במרץ כמעט איגרון

מנחם-מנדל: למהדורה השניה (1910) – מירון [א]
ניירות-ערך (1896) – אהרני [א]
שלים-שלימזל (1910-1909) – אהרני [א]

22 במרץ מונולוגים

הסיר (1901) – הרשב [א]
אילו הייתי רוטשילד (1901) – הרשב [א]
גימנסיה (1902) – מירון [א]

דן מירון, "הצד האפל בצחוקו של שלום עליכם", הצד האפל בצחוקו של שלום עליכם: מסות על חשיבותה של הרצינות ביחס לידיש ולספרותה (עם עובד, 2004), עמ' 25-40.

29 במרץ – 5 באפריל **פסח**

12 באפריל [יום השואה] **ילדות**

האולר (1886) - אהרוני [א]
הדגל (1900) - אהרוני [א]
פסלה בת הרב (1903) - מר [א]
האורח (1906) - אהרוני [א]

*חנא שמרוק, "שלום-עליכם וראשיתה של ספרות הילדים המודרנית בידיש", עיירות וכרכים: פרקים ביצירתו של שלום-עליכם (י"ם, 2000), עמ' 169-183.

19 באפריל **יום הזכרון**

26 באפריל **עיירות**

האוצר (1889) - מקור עברי [א]
עירם של האנשים הקטנים (1901) - מר [א]
דרייפוס בכתיאלבקה (1902) - מר [א]

*דן מירון, "אוצרות מוקדמים", שלום עליכם: פרקי מסה (מסדה, 1970).
*אברהם נוברשטרן, "עיר קטנה ואנשים בה הרבה", שלום עליכם, עירם של האנשים הקטנים (ידיעות אחרונות, 2005), עמ' 265-78.

3 במאי **כתריאלבקה רבתי**

שני משלוחי מנות (1902) - מר [א]
אין מתים (1902) - מר [א]
הבדיקה (1902) - ברקוביץ [א]
נשרפיה של כתריאלבקה (1910) - מר [א]

*דן מירון, "הרהורים על הדמוי הספרותי הקלאסי של העיירה", הדואר 55 (1976), גל' לז; 56 (1976), גל' ה.

10 במאי **טביה**

קטנתי (1895) - מירון [ב]
הזכייה הגדולה (1895) - מירון [ב]
ההר הוליד עכבר (1899) - מירון [ב]

דן מירון, "ארבע הערות בפתח", טביה החולב (השלם) [ב]
בנימין הרשב, "טביה החלבן לשלום עליכם", התרבות האחרת: יידיש והשיח היהודי* (עמ' 122-126, י"ם 2006)

במאי טביה 17

ילדים של ימנו (1899) – מירון [ב]
הודל (1904) – מירון [ב]
חוזה (1906) – מירון [ב]

24 במאי טביה

שפרינצה (1908) – מירון [ב]
טביה נוסע לארץ-ישראל (1909) – מירון [ב]
לך-לך (1914) – מירון [ב]
דן מירון, "אחרית דבר" [ב]

31 במאי רכבות ורמאים

אל הקורא (1911) – אהרוני [א]
מחלקה שלישית (1902) – אהרוני [א]
איש מבואנוס איירס (1909) – מירון [א]

דן מירון, "מסע באיזור הדמדומים: על סיפורי רכבת לשלום-עליכם", הרופא
המדומה: עיונים בסיפורת היהודית הקלאסית (הקיבוץ המאוחד, 1995), עמ'
120-131.

7 ביוני סיפורי רכבת

הבטלן (1909) – אהרוני [א]
הנס של הושענא-רבה (1909) – מירון [א]
תחנת באראנוביץ' (1909) – מירון [א]

דן מירון, "מסע באיזור הדמדומים: על סיפורי רכבת לשלום-עליכם", הרופא
המדומה: עיונים בסיפורת היהודית הקלאסית (הקיבוץ המאוחד, 1995), עמ'
148-160.

14 ביוני טוב לי—אני יתום!

מוטל בן פייסי החזן (1907) – ייבין [א]

*חנא שמרוק, "סיפורי מוטל בן החזן: הסיטואציה האפית ותולדותיו של הספר",

עירות וכרכים: פרקים ביצירתו של שלום-עליכם (י"ם, 2000), עמ' 64-79.